

1. אמת ליעקב במדבר פרשת פינחס פרק כה פסוק יא

(יא) פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן)

פירש"י ז"ל: לפי שהיו השבטים מבזים אותו הראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי אמו עגלים לע"א והרג נשיא שבט מישראל לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן עכ"ל. ביאור הדבר הוא, דהנה בקנאות יש לחשוד כי מפני שהרגיז רגשותיו הקדושות הוא כועס, ונמצא שבהריגת זמרי היה שמץ של רציחה, וזה היו מבזין אותו כי אין זאת קנאות של קדושה אלא של רציחה, ולזה העידה התורה כי אדרבה - המעשה הזה עשה פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, בן בנו של האוהב שלום ורודף השלום, ועל כרחך קנא את קנאתי, היינו במקומי כביכול, ולמעלה בודאי אין שייך הכעס שינוח בחיק הכסילים, ולכן אמר הנביא נותן לו את בריתי שלום, מדה כנגד מדה, וזהו עדות שלא היה שם שמץ כעס ורציחה, ודו"ק

2. שם משמאל במדבר פרשת פינחס שנה תרעז

שנת תרע"ז

פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן. ברש"י לפי שהיו השבטים מבזים אותו הראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי אמו עגלים לע"ז והרג נשיא שבט מישראל לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן. ויש להבין מה זה הועיל שיחסו אחר אהרן, הלא גם ישראל לא הטילו בו ספק לומר שאיננו בן אהרן, אלא שמצאו בו דופי משפחה מצד האם, ולזה אינו מועיל יחסו מצד האב, ואם בא הכתוב לומר שאיננו מתיחס אחר אמו אלא אחר אביו, הלא לא צריך להשמיענו זה שידעו מכבר, דלמשפחותם לבית אבותם כתיב, ומ"מ היו מבזים אותו משום פגם בית האם, וכן בדין לעולם שהולד הולך אחרי הפגום שבשניהם, ואין יחוס אביו מצילו:

ונראה לפרש, דהנה כ"ק אבי אדומו"ר זצ"ל ה"ה דייק לה מש"ס נזיר (כ"ג ב) מדהשוו זנות זמרי לזנות תמר ש"מ דגם זמרי לש"ש נתכוין כמו תמר, ובודאי היתה כוונתו לעשות בזה תיקונים גדולים, והיתה עבירה לשמה, אלא שעבירה לשמה צריכה להיות לשמה בתכלית בלי עירוב כוונה צדדית כל שהוא, והרי אמרו ז"ל (ויק"ר פ' י"ד) אפי' חסיד שבחסידי א"א שלא יהי' לו צד אחד מעון, א"כ לא יהי' אפשר שתהי' לשמה בתכלית ע"כ נלכד בפח ר"ל, עכתה"ק. ובזה פרשנו דברי ירושלמי סנהדרין (פ"ט ה"ז) שבקשו לנדותו לפינחס אלא

שקפצה עליו רה"ק ואמרה לו והיתה לו ולזרעו אחריו וגו'. ולכאורה בלתי מובן, נידוי זה מה עבידת', ממנ"פ אם ידעו הדין דבועל ארמית קנאין פוגעים בו, מצוה רבה עשה, ולמה יתחייב נידוי, ואם לא ידעו הי' להם לדונו כרוצח בסייף, שבודאי איש העובר עבירה שאין בה מיתת ב"ד ובא אחר והרגו נתחייב עליו, ואין לו התנצלות לומר שהרגו מפני שעבר עבירה, וא"כ ממנ"פ אין כאן מקום לנידוי. אך הפירוש הוא, דזה ודאי בב"ד של מטה אין משגיחין על הכוונה אלא על המעשה, והעובר עבירה שיש בה מיתת ב"ד אף שכוונתו היתה לשם שמים אין משגיחין ע"ז וממיתין אותו, ומקושש לעד שהיתה כוונתו לש"ש ומ"מ הומת בב"ד של משה עפ"י ה', אך זה שאין בו מיתת ב"ד אלא שקנאין פוגעין בו, הסברא נותנת לומר שמאחר שכוונתו היתה לש"ש שוב אין כאן קנאין. והנה הכל היו יודעין בזמרי שכוונתו לש"ש, ע"כ שפטו שאין כאן דין דקנאין פוגעין בו, ויודעין היו בפינחס שגם הוא ידע בזמרי שהיתה כוונתו לש"ש, ע"כ ריננו עליו למה הרגו, ומ"מ אי אפשר הי' לדונו בב"ד כרוצח שב"ד אין משגיחין על הכוונה אלא על המעשה, ואין משגיחין אם ידע פינחס שהיתה הכוונה של זמרי לש"ש או לא, ע"כ חייבוהו רק נידוי, אלא שקפצה עליו רה"ק כו

והנה בש"ס ע"ז (ל"ד ב) בבהמה תקרובת ע"ז אף הפרש שלה אסור דניחא להו בנפחא, והפירוש הוא שהם אינם משגיחין אלא על החיצוניות ולא על הפנימיות כלל באשר כל ענינם הוא חיצוניות, ובאמת שלא מצינו שהיו מפטמין בהמות לקרבנות לשמים, שהפיטום הוא גורם לעובי הבשר שהוא החיצוניות, ועיקר הקרבן הוא הדם שהוא פנימיות הבעל חי, ומה שמהדרין אחר בהמות שמנות כמ"ש (תהלים ס"ו) עולות מחים אעלה לך, הוא רק משום כבוד גבוה וכענין (שבת קל"ג ב) התנאה לפניו במצוות, אבל להשהות הקרבן כדי לפטמו לא מצינו:

ולפי זה יש לפרש הא דהיו השבטים מבזים אותו במה שפיטם אבי אמו עגלים לע"ז, ולא בפשיטות שהי' עובד ע"ז שממיתין עלי, שזה גנאי יותר מפיטום. היינו שהיו אומרים שפינחס לא השגיח בזמרי אלא בחיצוניות, ואלמלי הי' מביט בפנימיות הענין שכוונתו היתה לש"ש לא הי' הורגו, וזה גרם הפגם מבית אבי אמו שפיטם עגלים לע"ז שכל ענינם בחיצוניות כנ"ל, ע"כ נתהוה נמי כפנחס שהי' נמשך אחר שטחיות וחיצוניות הענין. לזה בא הכתוב ויחסו אחר אהרן, והיינו כי איתא במהר"ל שאהרן הי' כל ענינו פנימיות וכן מורות אותיות שמו, ה"א היא האות האמצעית של יחידות, רי"ש האמצעית של המאות, נו"ן של העשירות, ואל"ף היא מורה על הנקודה הפנימית שבהם, עכ"ד, ובא הכתוב לומר שאדרבה מצד שהוא תכלית איש פנימי, והסתכל בפנימיות שבפנימיות מעשה זמרי אף שהי' לש"ש, מ"מ בפנימיות שבפנימיות הי' צד אחד מעון, ומצד זה קנאין פוגעין בו, ודו"ק

3. תהלים פרק קד פסוק א

בְּרַכֵּי נַפְשֵׁי אֶת־יְקֹוֹק יְקֹוֹק אֱלֹהֵי גְדֻלַּת מַאֲד הוֹד וְהַדָּר לַבִּשְׁת

4. תהלים פרק קמה פסוק ה

הַדָּר כְּבוֹד הוֹדֵךְ וְדַבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה

5. במדבר פרשת פינחס פרק כז פסוק כ

וְנָתַתָּה מֵהוֹדֵךְ עָלָיו לְמַעַן יִשְׁמְעוּ כָל־עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

6. רש"י במדבר פרשת פינחס פרק כז פסוק כ

(כ) ונתתה מהודך עליו - זה קירון עור פנים

מהודך - ולא כל הודך נמצינו למדין פני משה כחמהד פני יהושע

כלבנה:

למען ישמעו כל עדת בני ישראל - שיהיו נוהגין בו כבודה ויראה כדרך

שנוהגין בר

7. (אנטוס: 5) סג' אק

זו נמצא הוא בלשון חכמים: "לעולם יהא אדם רך כקנה זאל יהא קשה כארו. שהארז כיון שנשבה בו רוח מיד עוקרתו והופכתו על פניו, אבל הקנה אפילו כל רוחות שבעולם באות ונושבות בו אין מזיזות אותו ממקומו אלא הוא הולך ובא עמהן. כיון שדוממו הרוחות עמד קנה במקומו." למדים אנו מכאן, כי אף על פי שבדרך כלל כפיפות ונצחון הם תרתי דסתרי, מכל מקום לפעמים אתה מוצא כי דוקא כוח ההתכופפות משמש גניזה לכוח הנצחון. נצחוננו של הקנה על הסערה בא לו מפני כשרון-ההתכופפות שלו. באופן זה, תנועת ההתכופפות איננה תנועה של חסרון-כוח, אלא דוקא להיפך תנועה של עדיפות-כוח. עדיפות-כוח זו הגנוזה בתנועת ההתכופפות, מהוה סוג מיוחד בין הכוחות הפועלים בעולם. כל כוח משמש תקיפות לבעל הכוח. אבל כוח ההתכופפות של הקנה משמש לבעליו תקיפות בלבוש של חלישות. כאז יתרון-הכוח מופיע ה. הוד והדר בגופו וכנשמתו של עובד השם. שורש הענין הוא כמה שנאמר אצל משה "ונתת מהודך." ופירש רש"י זה קירון עור פנים.

וצריך באור למה דוקא קירון עור פנים קרוי הוא הוד. אלא שהם הם הדברים. המקום שבו ניכר אור הנשמה בכלי הגוף, הוא הוא תודו של הגוף, שכן ניכר במקום זה כשרון התכופפותו של הגוף בפני הנשמה. הלא בכלליות הגוף אין שום היכר לאור השכל. לפני האדם הם המקום היחידי בגוף שדרכו, זהרורי השכל בוקעים אל החוץ. חכמת אדם תאיר פניו. ונמצא דאילולא הפנים לא היינו יודעים כלל כי ביכלתו של הגוף

ד יתחק - חוכמה / חוכמה / יתחק בו חיים יואל / עמוד 53
דכס מאוצר החכמה

להתכופף בפני הנשמה. ומכיון שתעור הוא החלק היותר חיצוני של הגוף, לכן ההתכופפות של העור בפני הנשמה היא הרכותא היותר גדולה בכשרון ההתכופפות של הגוף. לכן קירון עור פנים קרוי הוא הוד. ובשעה שההרגשה תופסת כי אין התכופפות זו מביאה הפסד ודלדול אל הגוף, אלא אדרבא מוסיפה לו עדינות ואצילות, הרי ההוד הזה נעשה ל ה ד ר ת פנים. וכאן היא סמיכות ההוד להדר בגופו של עובד השם. וכנשמתו של עובד השם ענין זה של הוד והדר מכואר הוא בפסוק "השתחוה לשם בהדרת קודש." דכל כריעה והשתחואה שייכות הן למדת ההודאה. כנודע בחוכת הכריעה ד"מודים." ובשעה שכנפשו של עובד השם מאירה היא ההכרה כי דוקא ההתכמלות בפני קונו היא איתניות הישות שלו, אז נסמך ההוד של השתחואה להדר. השתחוה לשם